

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, ve věci ochrany proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 8. 2013, č. j. 10 A 96/2012 – 48,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížností napadá v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž bylo řízení o žalobě zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku.

Ze spisu městského soudu vyplývá, že stěžovatel podal dne 5. 6. 2012 žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. Spolu s podanou žalobou však nezaplatil soudní poplatek, byl proto usnesením městského soudu ze dne 20. 6. 2012, č. j. 10 A 96/2012 – 6, vyzván k jeho zaplacení. Stěžovatel následně požádal městský soud o osvobození od soudních poplatků, které mu usnesením městského soudu ze dne 14. 8. 2012, č. j. 10 A 96/2012 – 15, nebylo přiznáno. Uvedené usnesení stěžovatel napadl kasační stížností, jež byla rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2012, č. j. 6 As 60/2012 – 11, jako nedůvodná zamítnuta. Po právní moci tohoto rozsudku městský soud opětovně usnesením ze dne 15. 8. 2013, č. j. 10 A 96/2012 – 44, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku a poučil jej o následcích nesplnění této výzvy. Toto usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 19. 8. 2013. Dne 23. 8. 2013 stěžovatel opětovně požádal o osvobození od soudních poplatků. Městský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu dovedl, že není povinen o této nové žádosti o osvobození od soudních poplatků znovu rozhodovat, neboť neobsahuje žádné nové skutečnosti ani neodkazuje na nové listiny, než které byly stěžovatelem předneseny již původní žádostí o osvobození od soudních poplatků, o níž už městský soud rozhodoval.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel soudní poplatek v soudem určené lhůtě nezaplatil, městský soud řízení o žalobě z tohoto důvodu napadeným usnesením zastavil.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

Stěžovatel napadl výše uvedené usnesení kasační stížností, v níž namítl, že městským soudem stanovená lhůta k zaplacení soudního poplatku byla nepřiměřená a že městský soud, jak plyne i z jiných jeho rozhodnutí, nerozlišuje mezi poplatkem za úkon a poplatkem za návrh na zahájení řízení. Dále je kasační stížností namítáno, že městský soud odpírá stěžovateli ústavně zaručené právo na informace. Stěžovatel tvrdí, že dle městského soudu nemusí povinné subjekty poskytovat informace chudým. Stěžovatel rovněž vyjádřil své přesvědčení, že mu městský soud bránil domáhat se soudní ochrany před nečinností žalovaného.

Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

III. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Důvod kasační stížnosti odpovídá důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Zdejší soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, zkoumal při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud jen krátce zmiňuje, že netrval na zaplacení soudního poplatku a povinném zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti. Trvání na těchto požadavcích by totiž značilo jen řetězení téhož problému, jelikož předmětem přezkumu je usnesení městského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku. K danému srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, a ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77 (všechna zde citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Ve vztahu ke kasačním námitkám Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal splnění povinnosti uhradit soudní poplatek za žalobu.

Dle § 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), se soudní poplatky vybírají za řízení před soudy České republiky, a to z úkonů uvedených v sazebníku poplatků. Soudní poplatek za žalobu ve věcech správního soudnictví činí podle položky 18 bodu 2 písm. d) sazebníku poplatků, který tvoří přílohu k zákonu o soudních poplatcích, částku 2 000 Kč.

Dle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o soudních poplatcích je ve věcech správního soudnictví poplatníkem poplatku za řízení ten, kdo podal žalobu nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení. U poplatku za řízení vzniká poplatková povinnost podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení a tímto okamžikem je též poplatek splatný [§ 4 odst. 1 písm. a) a § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích].

Dle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížností zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. Dle § 9 odst. 3 citovaného zákona soud poplatníka ve výzvě poučí o tom, že řízení zastaví, jestliže poplatek nebude ve stanovené lhůtě zaplacen.

pokračování

Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 26. 1. 2006, č. j. 1 As 27/2005 – 87 (dostupným na www.nssoud.cz, stejně jako veškerá dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu), konstatoval, že „*předpokladem zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (§ 9 odst. 1 zákona ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích) je nejen to, že poplatek nebyl zaplacen, ale také to, že účastník byl k jeho zaplacení vyzván a poučen o následcích nesplnění výzvy (odst. 3 tamtéž) a že marně uplynula lhůta k zaplacení.*“ V posuzované věci není sporu o tom, že soudní poplatek nebyl zaplacen a ani stěžovatel netvrdí, že by poplatek za podanou žalobu v projednávané věci zaplatil. Stěžovatel byl přitom řádně vyzván k zaplacení soudního poplatku a poučen o následcích nesplnění této výzvy. Lhůta pro zaplacení soudního poplatku marně uplynula, přičemž soudní poplatek nebyl zaplacen ani do dne 13. 9. 2013, kdy napadené usnesení nabylo právní moci.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil s námitkou nepřiměřenosti lhůty k zaplacení soudního poplatku. V usnesení ze dne 15. 8. 2013, č. j. 10 A 96/2012 – 44, jímž městský soud vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku, byla stěžovateli určena lhůta deseti dnů k vyhovění výzvě. Určenou desetidenní lhůtu považuje Nejvyšší správní soud za zcela adekvátní okolnostem případu, který městský soud posuzoval.

Pro takové hodnocení je podstatné, že již v usnesení ze dne 20. 6. 2012, č. j. 10 A 96/2012 - 6, městský soud stěžovatele vyzval k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu. Uvedené usnesení bylo přitom stěžovateli doručeno dne 9. 7. 2012. Stěžovatel tak byl prokazatelně zpraven o nutnosti zaplatit soudní poplatek za žalobu více než rok před vydáním další výzvy k zaplacení soudního poplatku. Na uvedeném nic nemění ani skutečnost, že proti usnesení, jímž stěžovateli nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků, byla podána kasační stížnost, o níž bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno řízení pod sp. zn. 6 As 60/2012. Podání kasační stížnosti, jako mimořádného opravného prostředku, obecně nemá odkladný účinek a dané stěžovatelově kasační stížnosti nebyl takový účinek přiznán. Samotné podání kasační stížnosti proto nemělo přímý vliv na nepřiznání osvobození od soudních poplatků stěžovateli v řízení před městským soudem a ani na nutnost tento poplatek zaplatit. Navíc stěžovatelova kasační stížnost proti usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků byla zamítnuta rozsudkem ze dne 19. 12. 2012, č. j. 6 As 60/2012 – 11, který nabyl právní moci dne 23. 1. 2013. Od právní moci zmíněného rozsudku zdejšího soudu do vydání výzvy k zaplacení soudního poplatku ze strany městského soudu tak uplynulo téměř sedm měsíců, po které si musel stěžovatel být stále vědom nutnosti soudní poplatek zaplatit a kdy navíc nemohl spoléhat na to, že usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození může být zrušeno v řízení o kasační stížnosti.

Za stavu, kdy si stěžovatel po dobu několika měsíců musel být vědom nutnosti zaplatit soudní poplatek, na což se tak mohl i připravit, nelze již z tohoto důvodu desetidenní lhůtu k zaplacení soudního poplatku považovat za nepřiměřenou. Zde je navíc nutno zdůraznit, že soudní poplatek lze zaplatit i po uplynutí k tomu určené lhůty, pokud je poplatek zaplacen dříve, než nabylo právní moci usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (srov. § 9 odst. 7 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „zákon o soudních poplatcích“). Stěžovatel však soudní poplatek nezaplatil ani do právní moci napadeného usnesení městského soudu.

Důvodná nebyla ani další stěžovatelova námitka, v níž uvedl, že městský soud nerozlišuje mezi poplatkem za úkon a poplatkem za návrh na zahájení řízení, k čemuž stěžovatel dodal, že „rozsudek“ nezahrnoval výrok o tom, že se stěžovateli ukládá povinnost zaplatit soudní poplatek. Zdejší soud konstatuje, že ust. § 4 zákona o soudních poplatcích rozlišuje 1) mezi poplatky za úkon, u nichž vzniká poplatková povinnost sepsáním podání do protokolu u soudu, a v ostatních případech podáním návrhu na provedení úkonu, a 2) mezi poplatky za řízení, kdy

vzniká poplatková povinnost buď podáním žaloby či jiného návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání, kasační stížnosti, nebo tato povinnost vzniká jejím uložením ze strany soudu v případech dle § 4 odst. 1 písm. e) až i) zákona o soudních poplatcích. V nynější věci přitom nebylo třeba ze strany městského soudu výslovně zdůrazňovat, že soudní poplatek, u něž vznikla poplatková povinnost podáním žaloby, patří mezi soudní poplatky za řízení. Ani stěžovatel nijak blíže v kasační stížnosti neodůvodnil, proč by zdůraznění takové skutečnosti mělo význam z hlediska zákonnosti napadeného usnesení. Dále je nutno uvést, že vzhledem k tomu, že poplatková povinnost vznikla stěžovateli již ze zákona samotným podáním žaloby [§ 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích], nebylo třeba o jejím uložení speciálně rozhodovat ve výroku rozhodnutí.

Stejně tak Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit námitce, že městský soud bránil stěžovateli domáhat se ochrany před nečinností žalovaného. Městský soud v souladu s procesními předpisy u stěžovatele trval na zaplacení soudního poplatku a poté, co stěžovatel tento poplatek nezaplatil, řízení bez věcného řešení stěžovatelových námitek zastavil. To však dle náhledu Nejvyššího správního soudu nelze považovat za znemožňování soudní ochrany. Soudní poplatek je právní institut, jehož úkolem není znemožnit přístup k soudu, ale jehož funkcí je mimo jiné vyloučit nadužívání práva obrátit se na soud v nepodstatných záležitostech či v případech zjevně neúspěšného uplatňování práva. To se děje skrze povinnost zaplatit předem stanovený soudní poplatek, což žalobce obecně nutí, aby při zvažování, zda zaplatí požadovaný poplatek, pro sebe předběžně posoudil význam věci, v níž hodlá podat žalobu, a posoudil si i její důvodnost. Podmínění věcného posouzení žaloby splněním poplatkové povinnosti není rozporné s právem na soudní ochranu mimo jiné s ohledem na možnost osvobození od soudních poplatků, kde soud důsledně zkoumá, zda by v konkrétním případě nebyl požadavek na zaplacení soudního poplatku nepřipustnou překážkou pro přístup k soudu. U stěžovatele přitom bylo zkoumáno, zda by soudní poplatek představoval takovou překážku. Jak městský soud, tak i zdejší soud (viz rozsudek ze dne 19. 12. 2012, č. j. 6 As 60/2012 – 11), dospěly k závěru, že tomu tak není.

IV. Závěr a náklady řízení

Kasační námitky uplatněné stěžovatelem nebyly Nejvyšším správním soudem shledány důvodnými a ani z přezkumu dle § 109 odst. 4 s. ř. s., jež Nejvyšší správní soud provádí vždy z úřední povinnosti, nevyplýval důvod, pro který by měl být napadený rozsudek krajského soudu zrušen. Kasační stížnost proto byla v souladu s ustanovením § 110 s. ř. s., větou poslední, zamítnuta.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Toto právo by náleželo žalovanému, protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. prosince 2013

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu